

Täysistunto

Tiistai 10.5.2022 klo 14.00—17.43

7. Kansalaisaloite Kannabiksen käytön rangaistavuuden poistamiseksi

Kansalaisaloite KAA 5/2020 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 6/2022 vp

Toinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Eduskunta on ensimmäisessä käsittelyssä yhtynyt lakivaliokunnan ehdotukseen kansalaisaloitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä. — Keskustelu, edustaja Hyrkkö.

Keskustelu

15.57 **Saara Hyrkkö vihr:** Arvoisa puhemies! Pidin aiheesta perusteellisen puheenvuoron asian ensimmäisessä käsittelyssä viime viikolla, mutta muutamia huomioita nyt myös tässä toisessa käsittelyssä.

Tämä kansalaisaloite tarjosi arvokkaan mahdollisuuden pohtia, mikä on Suomen huumausainepolitiikan tavoite ja onko siinä onnistuttu. Huumeidenkäyttökokeilut lisääntyvät, päihdeongelmat piinaavat lukemattomia ihmisiä ja heidän läheisiään. Huumeiden käyttäjiä leimataan ja kohdellaan huonosti. Huumekuolemien määrä kasvaa tasaisesti. Huume-kauppiaiden sijaan rangaistuksia jaetaan käyttäjille, ja hoidon saaminen on huomattavan vaikeaa. Ei tätä tilannetta ja siihen johtanutta politiikkaa minusta kovin onnistuneena voida pitää.

Lakivaliokunnan asiantuntijakuulemisissa lukuisat asiantuntijat toivat esiin tarpeen arvioida huumausainepolitiikan toimivuutta ja pohtia tarvittavia uudistuksia. Nykyinen huume-politiikka ei kerta kaikkiaan ole onnistunut tavoitteessaan vähentää huumeiden käyttöä ja sen aiheuttamia sosiaalisia, terveydellisiä ja yhteiskunnallisia haittoja. Tästä huolimatta lakivaliokunnan enemmistö päätyi kannattamaan mietintöä, jonka mukaan Suomen huumausainepolitiikan linjauksia pidetään kokonaisuutena suhteellisen onnistuneina eikä esimerkiksi rikoslainsäädännön muutoksille tai minkäänlaisille selvityksille ole tarvetta. Tämän vuoksi päädyimme jättämään mietintöön vastalauseen.

Arvoisa puhemies! Useat valiokunnan kuulemat asiantuntijat toivat esiin huumausaineiden käytön rangaistavuuden vaikutuksia ja rangaistavuuden poiston puolesta puhuvia seikkoja. Se ei tietenkään estäisi puuttumasta käyttöön muilla tavoin. Suomalaisen päihdepolitiikan tulisi rangaistusten sijaan painottua ehkäisevään työhön ja varhaiseen puuttumiseen. Huumeiden ongelmakäyttöön tulisi puuttua ensisijaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon keinoin. Pelkään kuitenkin pahoin, että tähän ei päästä niin kauan kuin mikään ei muutu yhteiskunnan suhtautumisessa huumeiden käyttäjiin. Päihteiden käyttäjiä ei pitäisi kohdella rikollisina vaan pikemminkin erilaisten yhteiskunnan kannattelevien ja riippuvuuteen sairastuneiden kohdalla myös hoitavien palveluiden tarvitsijoina.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2022 vp

Arvoisa puhemies! Valiokunta oli yksimielinen siitä, ettei tämä kansalaisaloite sellaiseenaan ole toteuttamiskelpoinen. Tämä oli likipitään kaikkien asiantuntijoiden jakama kanta. Huumausainepolitiikan uudistaminen vaatii kattavampaa tutkimus- ja lainsäädäntötyötä kuin kansalaisaloitteessa on ollut mahdollista tehdä ja totta kai myös poliittista tahtoa niiden avointen kysymysten ratkomiseen.

Yksimielisyyttä ei sen sijaan ollut siitä, mitä suomalaisessa päihdepolitiikassa pitäisi seuraavaksi tapahtua. Viime kädessä erimielisyys kiteytyi nähdäkseni yhteen isoon kysymykseen: pidetäänkö Suomen nykyisiä huumausainepolitiikan linjauksia ja rikoslainsäädäntöä toimivina ja onnistuneina, vai olisiko tarpeen toteuttaa laaja-alainen tutkittuun tietoon perustuva arviointi ja selvitys tarvittavista kehitystoimista? Koetimme valiokunnassa hakea tukea lukuisten asiantuntijoiden kannattamalle näkemykselle, mutta valiokunnan enemmistö päättyi kuitenkin toiselle kannalle. Teen nyt siis vastalauseen mukaisen lausumaehdotuksen, joka kuuluu seuraavasti: ”Eduskunta edellyttää, että oikeusministeriö asettaa laajapohjaisen työryhmän laatimaan kokonaisarvioinnin huumausainepolitiikan kehittämisestä ja tarkastelemaan myös huumausaineiden käytön rangaistavuuden poistamisen vaikutuksia laaja-alaisesti.”

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan vielä todeta, että kenelläkään tässä salissa ei varmasti ole tarvetta tai halua vähätellä päihteiden käyttöön liittyviä haittoja sekä yksilölle että yhteiskunnalle. Esimerkiksi huoli siitä, millainen käsitys esimerkiksi nuorilla on kannabikseen liittyvistä riskeistä ja haitoista, on minusta aivan asiallinen. Olennainen kysymys kuitenkin kuuluu, onko meidän nykyinen rangaistuksiin keskittyvä huumepolitiikkamme kyennyt tehokkaasti suojelemaan nuoria näiltä riskeiltä — mielestäni ei ole — tai ovatko nykyisen lainsäädännön seuraamukset kohtuullisia niille aikuisille, jotka riskeistä huolimatta valitsevat kannabista kokeilla tai käyttää — aivan riippumatta siitä, mitä mieltä kukin meistä täällä henkilökohtaisesti on tuosta valinnasta.

Tämä esittämäni kokonaisarviointi antaisi mahdollisuuden koota sellainen toimenpiteiden kokonaisuus, jolla näihin kysymyksiin voitaisiin aidosti vaikuttavasti puuttua ja samanaikaisesti varmistaa huumeita käyttävien henkilöiden ihmisarvoinen kohtelu.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

16.02 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! 50 vuotta sitten eduskunnassa heitettiin arpaa. Sillä heitolla päätettiin, että huumeiden käytöstä tulee rangaista Suomessa. No, nyt 50 vuotta myöhemmin on selvää, ettei suomalainen huumelainsäädäntö palvele tarkoitustaan. Käytöstä rankaiseminen ei ainoastaan ole tehotonta haittojen ehkäisyä, vaan myös stigmatsoi ja marginalisoi käyttäjiä. Yhteiskunta on kasannut päihteiden käytöstä johtuvat haitat liian pitkään juuri heikoimmassa asemassa olevien ihmisten syliin. Leimaaminen ja rankaisu eivät puutu päihteiden käytön juurisyihin. Kriminalisoinnin sijaan huumausainekysymys tuleekin nähdä sosiaali- ja terveystieteiden kysymyksenä.

Kansalaisaloite kannabiksen käytön rangaistavuuden poistamiseksi on tärkeä keskustelunavaus. Huumausaineiden käyttäjien ja huumausainekuolemien määrä on noussut nopeasti, ja huumeilla käytävä kauppa on usein järjestäytyneen rikollisuuden käsissä. Oma kysymyksensä on sekin, kuinka kannabiksen lääkekäytön hankaluus on suorastaan moraalisesti väärin laittaen kivuista kärsivät ihmiset kärsimään turhaan. Tällä hetkellä puolueiden konservatiiviset näkemykset estävät siis ihmisoikeuksien edistymistä Suomessa. Tilanne on ollut jo pitkään huononemaan päin, mutta poliittista tahtoa puuttua epäonnistu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2022 vp

neeseen lainsäädäntöön on ollut vaikea löytää. Tämä on selkeä epäonnistuminen päättäjiltä. Onkin hienoa, että kansalaisten aktiivisuuden vuoksi käymme nyt tätä keskustelua eduskunnassa Suomen päihdelainsäädännön kokonaiskuvasta. Kiitos kansalaisaloitteen aktiiveille ja kaikille allekirjoittajille.

Käsittelyssä oleva kansalaisaloite ei lakiehdotuksensa osalta ole saanut kannatusta menäkseen läpi sellaisenaan. Itse taas päinvastoin ajattelen, että kansalaisaloitteen ehdotus dekriminallisoida kannabiksen käyttö ei ole riittävä lakiuudistus. Käyttörajoitus tulisi poistaa kaikkien huumeiden osalta. Tätä linjaa tukevat muun muassa Maailman terveysjärjestö WHO ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos. Myös kansainvälisesti kehitys menee vapauttamisen suuntaan, ja tämän vuoksi olisi hyvä seurata muiden maiden lainsäädännön kehitystä. Itse näin tästä yhden esimerkin, kun olin viime viikolla työmatkalla Kanadassa, jossa cannabis on laillistettu. Myös esimerkiksi Saksassa saatetaan laillistaa cannabis jo tämän vuoden aikana. Tällaiset linjamuutokset muissa maissa eivät ole mitään sattumaa, vaan ne perustuvat siihen, että niiden nähdään tutkittuun tietoon ja kokemuksiin perustuen vähentävän haittoja ja vähentävän riskejä.

Arvoisa puhemies! Kansalaisaloitteen käsittelyssä annetut asiantuntijalausunnat tuovat toistuvasti esiin, että kyseessä on myös perus- ja ihmisoikeuskysymys. Tämä on myös oman ajatteluni lähtökohta. Päihteiden käyttö on yleistä, eivätkä kaikki käyttäjät ole ongelmakäyttäjiä. Kuitenkin ne käyttäjät, jotka tarvitsevat apua, on saatava tehokkaammin hoidon ja palveluiden piiriin. Myös päihteiden käyttäjillä tulee olla mahdollisuus pysyä mukana täysipainoisina yhteiskunnan jäseninä. Emmehän me muidenkaan sairauksien vuoksi epäihmisiltä palveluita tai mahdollisuutta etsiä tukea.

Huumausaineiden sääntely ja niistä johtuvien haittojen ehkäisy ovat laaja kokonaisuus, joka koskee monia eri hallinnonaloja. Siksi mielestäni olisi ollut aiheellista, että ottaisimme nyt lainsäätäjinä vastuun siitä, että päihdelainsäädännön kehittämistarpeet selvitetään perinpohjaisesti. Tämä olisi vähintäänkin, mitä nyt pitäisi tehdä. Lakivaliokunnan mietintö on tältä osin vajavainen, ja siksi kannatankin edustaja Hyrkön esittämää ja vihreiden ja vasemmistoliiton mietintöön tekemää lausumavastalauseetta.

Päihdepolitiikka tarvitsee nyt kokonaisremontin, jonka pohjaksi on saatava laaja-alainen kokonaisarviointi niin huumausainepolitiikan kehittämisestä kuin rangaistavuuden poistamisen vaikutuksista. Näin me voimme varmistaa, että päihteiden käyttöön ja haittoihin puututaan tieteeseen pohjautuvalla, uusimmalla tiedolla eikä vanhoilla peloilla tai ennakkoluuloisilla asenteilla.

Lopuksi haluan vielä muistuttaa, että ei tarvitse olla millään tavalla huumemyönteinen kannattaakseen rangaistavuuden poistoa ja haittojen minimointiin tähtäävää päihdepolitiikkaa. Lähinnä tarvitsee vain olla inhimillinen ja avoin tutkimusperusteiselle politiikalle. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiviranta, olkaa hyvä.

16.07 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Kiitos lakivaliokunnalle tämän kansalaisaloitteen perusteellisesta käsittelystä. Valiokunta on päätnyt erittäin hyvin perustein täysin oikeaan johtopäätökseen esittäessään kansalaisaloitteen hylkäämistä.

Kannabiksen käytön rangaistavuuden poistaminen olisi virhe, sillä se lisäisi kannabiksen käytön hyväksyttävyyttä ja veisi huumeolitiikkaa väärään suuntaan parantaessaan myös kannabiksen saatavuutta. Kannabiksen käyttö voi aiheuttaa riippuvuutta, ja sen käy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2022 vp

töstä voi aiheutua monenlaista haittaa. Kannabiksen toistuva käyttö lisää tutkimusten mukaan skitsofreniaan sairastumisen riskiä henkilöillä, joilla on tälle sairaudelle geneettinen alttius. Runsaalla käytöllä nuorena iässä voi olla haitallista vaikutusta aivojen kehitykselle, mielenterveydelle ja kognitiiviselle suoriutumiselle.

Ymmärrän hyvin sen ajattelun, joka liittyy tähän huumeidenkäytön dekriminointiin, ettei huumeiden käyttäminen enää olisi rangaistava teko. Olen saanut siitä monenlaista informaatiota, ilmeisesti asiantuntevaakin, jopa lähipiiristä — joka onneksi ei kuitenkaan käytä huumeita. Ymmärrän siis sen ajattelutavan, mutta vaikea siihen on sisäistyä.

Puolueeni nuorisojärjestö näki hampun viljelyssä tuossa viikonvaihteessa mahdollisuuksia maataloudelle. Sinänsähän meillä kyllä viljellään parisen tuhatta hehtaaria vuositain hampua. Siitä noin 90 prosenttia on öljyhampua ja kymmenisen prosenttia kuituhampua, lääketarkoituksiin ei tietojeni mukaan juuri viljellä ja huumausainetarkoituksiin viljely on tätä vaatekaappiviljelyä. Merkittävin on öljyhamppu, josta saadaan öljyä lemmikkieläinten ruokiin ja hevosten rehuihin, myös ihmisten ruokiin kasvavassa määrin, ja on tulossa lisää tuotteita, joissa ihmisten ruokiinkin käytetään hampua. Ja kuituhampuaahan käytetään rakennuseristeisiin ja köysiin.

Ehkä viljelijöillä on tässä sitten riittäviä mahdollisuuksia, vaikka täytyy sanoa, että hampun kannattavuus on suhteellisesti laskenut, ainakin toistaiseksi, Venäjän Ukrainaan hyökkäyksen seurauksena, eli ennustetaan jopa, että ensi kesänä olisi vähemmän hampua viljelyksessä kuin tähän asti on ollut.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Keto-Huovinen, olkaa hyvä.

16.10 Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa puhemies! Lakivaliokunnan mietinnössä on käyty yksityiskohtaisesti läpi kansalaisaloitteeseen liittyvä lakialoite ja tuotu konkreettisesti asiantuntijalausunnoissa esiin nousseet haasteet, jotka liittyvät siihen. Valiokunta on pitänyt Suomen huumausainepolitiikan tavoitteita huumausaineiden käytön ennaltaehkäisemisestä, käytön vähentämisestä ja aiheutuvien haittojen vähentämisestä oikeina eikä ole pitänyt tarpeellisena selvittää yleisesti myöskään huumausaineiden käytön rangaistavuudesta luopumista. Ja valiokunta on esittänyt aloitteen hylkäämistä.

Lakivaliokunta on asiantuntijalausuntoihin pohjaten mietinnössään todennut sen, että kehittämistarpeita kuitenkin on erityisesti ennaltaehkäisyn ja hoitoonpääsyn osalta. Huumausaineiden käyttö ja niistä aiheutuvat lieveilmiöt ovat yhteiskunnassamme lisääntyneet. Myös nuorten huumausainekokeilut ovat yleistyneet, ja kynnys kokeiluun on tällä hetkellä nuorten kohdalla pelottavan matalalla. Todennäköisesti saatavuuden lisääntyminen lisäisi myös nuorten käyttäjien ja kokeilijoiden määrää, ja samalla kulutuksen lisääntyminen lisäisi haittoja, mikä on todettu myöskin valiokunnan mietinnössä.

Asian vakavuudesta huolimatta huomio kiinnittyy valitettavasti kansalaisaloitteen taivon vain yksittäisten aineiden sallimiseen ja kieltämiseen. Toisaalta taas liian usein ainoana ratkaisuna nähdään ankarat tuomiot ja päihdeiden käytön lieveilmiöiden siivoaminen pois katukuvasta. Tämä vielä oikeastaan huomion pois siitä asiasta, että huumeriippuvuus on vakava ja useimmissa tapauksissa myöskin kuolemaan johtava sairaus, joka on tragedia myös sairastuneen omaisille ja yhteiskunnalle.

Korona-aika aiheutti matalan kynnyksen päihdepalveluiden ollessa suljettuina hoitovelkaa ja myöskin monien hoitojaksojen lykkääntymisiä. Samanaikaisesti meidän jätevesitut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2022 vp

kimusten mukaan huumausaineiden käyttö kasvoi monissa kaupungeissamme. Koronatilanteen vuoksi asetetuista poikkeustoimista huolimatta — poliisin takavarikoidessa isojaikin huumausaine-eriä korona-aikana — näillä toimilla ei juurikaan ollut vaikutusta huumausaineiden saatavuuteen. Esimerkiksi amfetamiinin käytön kasvu jatkui korona-aikana.

Arvoisa puhemies! Suurimpaan osaan huumausaineiden aiheuttamista ongelmista ja samalla myös huumausaineiden käytön lieveilmiöistä on yksi selkeä ratkaisu, ja se on nimenomaan riittävä, oikea-aikainen ja laadukas hoito, joka ottaa huomioon potilaan yksilöllisen tilanteen, erilaiset elämänhallinnan ongelmat sekä riittävän tuen myöskin hoidosta pääsyn jälkeen. Tällä hetkellä päihdeongelmainen henkilö saattaa joutua odottamaan hoitopaikkaa kuukausia. Lisäksi hoitopaikkoihin pääsyn kriteerit ja hoitojonot vaihtelevat paikkakuntien välillä, ja pahimmillaan lähetteen saamiseksi vaaditaan jopa viikon päihteettömyys. No, elämänhallinnan ollessa retuperällä ei hoitopaikkojen etsiminen, lähetteen hankkiminen tai viikon päihteettömänä olo ilman tukea välttämättä onnistu. Toinen haaste päihdeongelmiin puuttumiseen on myöskin tahdonvastaisen hoidon saamisen vaikeus, ja vaikka päihteiden käyttö olisi henkilölle itselleen esimerkiksi sairauden vuoksi hengenvaarallista, tahdonvastaiseen hoitoon määrääminen on tehty todella hankalaksi.

Näiden ongelmien ratkaisemiseksi olen tehnyt myöskin toimenpidealoitteen, jossa esitän, että päihdehoitoon tulee saada hoitotakuu yhtä lailla kuin muuhunkin sairaanhoitoon. Sosiaali- ja terveystieteisiin on määritettävä päihdehuollon moniammatilliset hoitopolut, ja päihdehoitoon hakeutuvan tulee päästä hoidon tarpeen arviointiin viipymättä, ja hänelle tulee taata hoitopaikka hoitotakuun mukaisesti ja ilman kohtuuttomia vaatimuksia päihteettömyydestä. Päihdesairaus ei myöskään saa olla este siihen liittyvien tai jopa siihen altistavien mielenterveysongelmien hoitamiseksi. Todellakin ensisijaista on se, että me kehitämme meidän ennalta ehkäiseviä palveluita ja hoitoonpääsyä. Rikosoikeuden keinot tulevat sen jälkeen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Said Ahmed, olkaa hyvä.

16.15 Suldaan Said Ahmed vas: Arvoisa puhemies! Suomen huumausainepolitiikka on jo 50 vuotta ollut rangaistavuuteen perustuvaa. Tästä huolimatta käyttäjien määrä on noussussa. Tarvitsemme ratkaisuja, joiden avulla voimme auttaa käyttäjiä ja vähentää päihteistä johtuvia haittoja. Suomen päihdepolitiikkaan täytyy löytyä uusi suunta. Päihdehaittojen vähentämiseksi meidän on luovuttava rankaisemiseen perustuvasta politiikasta auttaaksemme käyttäjiä, jotka usein ovat nuoria. Meidän tulee käsitellä huumausainepolitiikkaa sosiaali- ja terveystieteiden kysymyksenä. Näin voimme varmistaa sen, että nuoret käyttäjät ja addiktiosta kärsivät eivät syrjäydy vaan voivat kuntoutua osaksi yhteiskuntaa.

Muun muassa THL sekä rikosoikeusprofessorit ovat todenneet lausunnoissaan lakivaliokunnalle, että rangaistus toimii huonosti käytön ja sen haittojen ehkäisemisessä. Haittojen vähentämisen periaate ja hoitoonpääsy ovat myös ihmisoikeuskysymyksiä. Käyttöön voitaisiin siis puuttua muilla tavoin kuin rankaisemisella.

Arvoisa puhemies! Lainsäädännön tulisi perustua hyvin punnittuun ja tutkittuun tietoon. Siksi Suomen päihdepolitiikasta tulisiikin nyt tehdä laaja-alainen selvitys. Näin lausuttiin myös lakivaliokunnan asiantuntijakuulemisissa. Perusteltu vaatimus tehdä laaja-alainen selvitys huumausainepolitiikan kehittämisestä sekä käytön rangaistavuuden poistamisen vaikutuksista ei kuitenkaan löytänyt tietään valiokunnan mietintöön.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2022 vp

Olimme yksimielisiä siitä, ettei käsittelyssä ollut kansalaisaloitetta kannabiksen käytön rangaistavuuden poistamisesta voida hyväksyä sellaisenaan. Lakiteknisesti aloite ei ollut toteuttavissa ja lainsäädäntöön vietävissä. Kansalaisaloitteen käsittely on ollut huolellista ja perusteellista. Lakivaliokunnan mietinnön olisi kuitenkin pitänyt ottaa paremmin huomioon asiantuntijalausunnoista kumpuavat vaatimukset huumausainelainsäädännön kehittämistarpeista.

Edellä mainituilla perusteilla kannatan edustaja Hyrkön esittämää vastalauseita lakivaliokunnan mietintöön. Vastalauseessa ehdotamme, että oikeusministeriö asettaa työryhmän laatimaan kokonaisselvityksen Suomen päihdepolitiikan kehittämisestä ja huumausaineiden rangaistavuuden poistamisen vaikutuksista. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

16.19 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä kansalaisaloite on sellainen aloite, jonka ymmärtäminen on minulle hyvin vaikeaa.

Ensinnäkin jos kannabiksen käyttö vapautettaisiin, se johtaisi välittömästi siihen seuraukseen, että poliisiviranomaisilta menisivät käytännöllisesti katsoen kaikki keinot, millä voidaan huumeiden käytön kieltoa valvoa. Jokainen, joka vaikka pysäytettäisiin ja jota epäiltäisiin huumeiden käytöstä, sanoisi, että minulla on laillisia aineita mukana, ei mitään. Ja sitten se johtaisi semmoiseen oheiskauppaan, joka sitten johtaisi yhä kovempiin huumeisiin. Ja kuten edustaja Kiviranta omassa puheenvuorossaan aivan oikein sanoi, kaikkien tiedossa on se, että kannabiksen käyttö voi jo ensikertalaiselle aiheuttaa psykoosin. Tai sitten myöhemmin, jos on vähänkin geneettistä altistusta skitsofreniaan, seurauksena voi olla se — vakava tauti, joka periaatteessa voi ihmisen elämän viedä todella, todella vaikeaan tilanteeseen.

En jaksa ymmärtää sitä perustelua, että tällä voitaisiin ongelmia hoitaa, kun se huume itessään on ongelma, että vapauttamalla sen huumeen markkina, siitä ongelmasta vapauttettaisiin. Vähän samanlainen periaate, että jos Suomessa liikkuu markkinoilla laittomia aseita ja todettaisiin, että nämä laittomat aseet ovat Suomessa ongelma, niin sitten poistettaisiin niiden aseiden laittomuus, niitä annettaisiin sen jälkeen vapaasti hankkia mistä vaan. Poistuisiko se ongelma? Tuskinpa vain. Pahoin pelkään, että se ongelma ei kun kärjistyisi. Sama koskee näitä huumeita. Ei ole tällaisilla asioilla leikkiminen, joissa kysymys on ihmisten terveydestä ja hengestä. Valitettavasti huumeet sinällään aiheuttavat ihmiselle riippuvuuden, jolloin nämä ihmiset eivät sen jälkeen varmasti käy töissä eivätkä hanki elantoaan, vaan sitten hankkivat tätä omaisuutta erilaisilla laittomilla keinoilla käyttäen väkivaltaa, tehden omaisuusrikoksia ja vaikka mitä. Me olemme nähneet yhteiskunnassa, mitä tämä käytännössä tarkoittaa. Tätäkö todella esimerkiksi vihreät haluavat?

Olin ihmeissäni, kun erilaiset nuorisojärjestöt ovat olleet tällä asialla. Omankin puolueen nuorisojärjestö esitti kokouksessa, että tämä kannabiksen käyttö pitäisi vapauttaa. Ymmärrän sen, että nuoruuteen kuuluu into ja erilaisten rajujenkin esitysten tekemiseen, mutta kyllä jossakin pitää raja mennä. Pitää ainakin kansanedustajan tietää, mikä on laitonta ja mikä on laillista. Jos sitä ei tiedä, niin eipä siinä sitten paljon ole enää lisättävää tuollaiseen kommenttiin.

Kannabiksen käyttö altistaa, kuten sanoin, moniin muihin rikoksiin, ja sitten se aiheuttaa sen vakavimman ongelman. Meillä vedotaan siihen, että ei saa hoitoa, ja meillä jo tänä päivänä on terveys- ja sosiaalipalvelujen tarjonnassa valtava pula. Meillä on siellä aivan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2022 vp

liian vähän henkilökuntaa tekemässä niitä arvokkaita töitä, ja sitten jos me vielä lähdemme tuottamalla tuottamaan terveydenhuoltopalveluille lisää asiakkaita, niin katastrofihan siitä tulee.

Valiokunta on päätenyt oikeaan ratkaisuun, ja sitä lämpimästi kannatan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

16.22 Sari Essayah kd: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitokset valiokunnalle. Siellä on tehty hyvää ja perusteellista työtä ja kuultu myöskin asiantuntijoita tämän kansalaisaloitteen käsittelyn yhteydessä.

Kuten edellä puhunut edustaja Hoskonen myöskään minä en kannata tätä kansalaisaloitetta, ja täytyy sanoa, että täällä valiokunnan tekstissä on minusta varsin hyvin nostettu esille ne ongelmat, mitä tähän kansalaisaloitteeseen liittyy.

Ensinnäkin täällä sanotaan siitä, että valiokunta katsoo, että voimassa oleva huumausaineisiin liittyvä rikoslainsäädäntö on asianmukainen, eli siinä kai se on tiivistettynä, että ei ole tarkoitus tehdä dekriminälisaatiota tämän asian osalta.

Kansalaisaloitteessa ei myöskään ole perusteltu, miten kannabiksen saatavuutta lisäämällä voitaisiin vähentää kokeilijoiden ja käyttäjien määrää. Todennäköisesti saatavuuden lisääntyminen lisäisi käyttäjien ja kokeilijoiden määrää, ja kulutuksen lisääntyminen lisäisi haittoja. Tämä on hyvin loogista, perusteltua tekstiä tässä valiokunnan mietinnössä.

Täällä valiokunta myöskin toteaa, että se ei pidä tarpeellisena ryhtyä selvittämään yleisesti kaikkien huumeiden rangaistavuudesta luopumista. Tämä oikeastaan minua ihmetyttää tässä vihreitten ja vasemmiston vastalauseessa, eli siinä vastalauseessahan lausumaehdotuksen pihvi on se, että pitäisi selvityttää nimenomaisesti se, että kaikkien huumausaineitten rangaistavuudesta oltaisiin luopumassa. Tämä ajatushan menee huomattavasti pitemmälle kuin mitä tämä kansalaisaloitteen ajatus, jossa on nostettu esille yksi huumausaine.

Ihmettelin myöskin tässä vastalauseessa sitä ajatusta, että kun samanaikaisesti vastalauseen tekstissä on nostettu ihan hyvin esille sitä, että päihdepalveluissa on tänä päivänä Suomessa meillä riittämättömyyttä ja sinne puolelle tarvittaisiin hoitoonohjaukseen, ennaltaehkäisyyn lisää panoksia — näistä kaikista olemme varmaan samaa mieltä — [Saara Hyrkö pyytää vastauspuheenvuoroa] niin sitten kuitenkin tätä laaja-alaista tutkimusryhmää halutaan nimenomaisesti oikeusministeriö johtamaan. Elikkå tässä asiassa ensin vedotaan siihen, että tämän nimenomaan pitäisi olla ennen kaikkea sosiaalipoliittinen ongelma ja sosiaalipoliittisesta näkökulmasta pitäisi asiaa lähestyä, ja sitten kuitenkin oikeusministeriö — ajatellaan, että nimenomaan tämän rangaistavuuden poistamisen kautta tätä asiaa haluttaisiin lähteä viemään eteenpäin.

Vastalauseesta ja sitä puoltaneista puheenvuoroista täällä salissa myöskin kuultaa se ajatus, että huumeet ovat sen henkilön niin sanottu henkilökohtainen ongelma, mutta mietitäänpä, kun tuolla liikenteessä joka päivä meillä liikkuu ihmisiä, jotka ovat huumausaineitten vaikutuksen alaisia. Jos ajatellaan niin, että se on aivan sama, saako käyttää huumeita vai ei, niin mitä me sanomme niitten liikennekuolemien uhrien omaisille? Että se on aivan sama, millä tavalla tuolla liikenteessä käyttäydytään, eikä huomioida niitä riskejä, mitä liittyy näihin tilanteisiin. Totta kai sitten, jos ajatellaan niitten ihmisten, huumeitten käyttäjien, läheisiä, perheitä, työyhteisöjä, kaikkia niitä, niin myös hekin joutuvat tässä asiassa kärsimään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2022 vp

Sinällään tässä valiokunnan tekstissä on hyvin nostettu esille juuri se, että on tärkeää, että ihmiset pääsevät hoitoon. Tässä on myös todettu se, että oikeus päihdepalveluihin ei riipu siitä, onko kyseisen päihteen käyttäminen sallittua vai kiellettyä, ja valiokunnan saaman selvityksen mukaan poliisin tekemät hoitoonohjaukset ovatkin merkittävästi lisääntyneet. Tämä on erittäin tärkeää, että nimenomaisesti ihmisiä ohjataan hoitoon ja että pidetään huolta siitä, että pyritään saamaan ihminen irti tästä elämäntavasta, riippuvuudesta, ja silloin todellakin sitä täytyy hyvin kokonaisvaltaisesti lähestyä tämän ihmisen ja hänen elämänpiirinsä tukemisen kautta.

Totta on, että varmasti kannabiksen käytön ja pienen määrän hallussapidon rangaistavuuden poistaminen voisi vähentää leimaantumista, mutta ei se kokonaiskuvassa vähennä päihteen käytöstä johtuvia taloudellisia ja inhimillisiä miljardiluokan kustannuksia. Parasta päihdepolitiikkaa onkin satsata laadukkaaseen ja vaikuttavaan ennaltaehkäisevään työhön, kehittää päihdehoitojärjestelmämme vaikuttavuutta ja lisätä toipumiskeskeistä päihdehoitoa ja kokonaisvaltaista ymmärrystä ylipäättänsä päihderiippuvuussairaudesta. Sen lisäksi on tärkeää, että päihdehoitoon pitäisi päästä nykyistä paljon nopeammin ja helpommin, ja myöskin sitten se, että tämä apu olisi oikea-aikaista. Me tiedämme sen, että tällä hetkellä tällaista toipumiskeskeistä päihdehoitoa ei ole riittävästi tarjolla eikä myöskään tarpeen mukaisesti saatavilla edes kaikille niille, jotka sitä itse haluaisivat, ja tässä hoitoonohjauksessa ja palvelujärjestelmässä meillä varmasti on kehitettävää. Jos tämä asia, voisi-ko sanoa, tästä kansalaisaloitteesta, jota en muuten voi tukea, on noussut valiokunnassa vahvasti esille, niin toivonkin, että me saisimme nimenomaan tämän hoitoonohjaus- ja palvelujärjestelmän ja ennaltaehkäisyn Suomessa toimimaan paremmin, ja siihen kyllä tässä annan tukeni ja katson, että on tärkeää, että meidän pitäisi pystyä vaikuttamaan nimenomaisesti siihen, että se päihteen elämäntapa on se paras ja että ihmisen elämä ei tuhoutuisi huumeissa eivätkä todellakaan myöskään sitten hänen lähipiirinsä ja läheisensä joukosta kärsimään.

Arvoisa puhemies! Kiitoksia, ja toivon, että keskustelu edelleenkin jatkuu vilkkaana. Huomasin, että tuolla puheenvuoroni herätti ilmeisesti joitakin näkemyksiä. [Petri Huru: Hyvä puhe!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Laajempaa debattia aloittamatta edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

16.28 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä vielä täsmennän, että tämän lausumaehdotuksen pihvihän on se kokonaisarviointi ja myös sen rangaistavuuden poiston eri vaikutusten tutkiminen, ei vain ikään kuin joku automaatti, että se toteutettaisiin. Tavoitteena on punnittu kokonaisuus keinoja, joilla huumausaineiden sosiaalisia, terveydellisiä ja yhteiskunnallisia haittoja voidaan vaikuttavasti vähentää.

Ajatus siitä, että joku täällä haluaisi vähätellä esimerkiksi liikenneturvallisuutta tai huumeriippuvaisten läheisten tuskaa, on mielestäni erittäin kaukaa haettu. [Petri Huru: No, siihen se johtaa!] Ja en pidä sitä kovin asiallisena, kun tavoite ainakin itselläni on nimenomaan vähentää sitä inhimillistä ja yhteiskunnallista haittaa, mitä huumausaineista aiheutuu.

Edustaja Essayah kysyi myöskin, minkä tähden tässä lausumaehdotuksessa käsitellään ikään kuin kaikkia päihteitä eikä vain kannabista kuten tässä aloitteessa. Se perustuu niin ikään laajaan asiantuntijoiden suositukseen, lakivaliokunnan erittäin perusteellisiin asian-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2022 vp

tuntijakuulemisiin, joissa todettiin, että tämä olisi se järkevä tapa lähestyä Suomen huumausainepolitiikan kehittämistä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

16.30 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! On väitetty, että Suomen nykyinen huumepolitiikka ja rangaistukset sen yhtenä osana ovat johtaneet huumeiden käytön kasvuun. En ihan suoralta kädeltä allekirjoita tätä väitettä. Kyllä varmasti kansainvälisyyden ja kansainvälisen rikollisuuden lisääntyminen, rajojen avautuminen, liikenteen lisääntyminen kaikin tavoin, kaupan esteiden poistaminen ja monet muut tällaiset tekijät ovat vaikuttaneet siihen, että myös huumeet ovat kasvavassa määrin löytäneet Suomeen, ja kun niitä tulee, niin niitten käyttö myös lisääntyy.

Arvoisa puhemies! Näenkin tärkeänä, että huumeiden saatavuutta edelleen rajoitetaan niin paljon kuin mahdollista, [Petri Huru: Kyllä!] ja se edellyttää muun muassa poliisille ja muille viranomaisille riittäviä resursseja, koulutusta ja yhteistyötä, yhteistoimintaa tämän vakavan ongelman ehkäisemiseksi.

Toisena on tärkeää täälläkin monen mainitsema ennaltaehkäisy käyttäjien osalta, eli erityisesti nuorten, jotka ovat tässä vaarassa kokeilujen kautta jäädä koukkuun ja näin joutua ongelmiin. Tässä ennaltaehkäisyssä luonnollisesti viranomaiset ovat avainasemassa, mutta myös kodit ja koulu ja media ja yleensä asenteet siihen, että ei hyväksyttävyyttä anneta huumeiden käytölle. Tämä rangaistavuus kaikilta osin on yksi sellainen viesti, jonka tämän talo selkeästi antaa, että me emme hyväksy valtiona, päättäjinä, korkeimman lainsäädäntövallan käyttäjinä huumeiden käyttöä, vaan se on rangaistava teko niin kuin se on ollut tähänkin asti, ja tällä näkökannalla totean, että olen tämän valiokunnan mietinnön kannalla hyvin vahvasti.

Hoitoonpääsyn edistäminen on tärkeää heille, jotka ovat sitten joutuneet tähän koukkuun, ja siinä on suuri haaste nyt uusille aloittaville hyvinvointialueille. Meillä on hieman epäselvää ollut, miten huumeidenkäyttäjien hoito ja tämä vastuu jakautuu eri viranomaisien ja hoitoyksiköiden kesken. Kun se on sosiaalinen ongelma, se on taloudellinen ongelma ja se on terveydellinen ongelma ja sitten se on vielä rikos, niin siinä on eri osia tavatoman paljon, ja niitä pitää tarkastella kokonaisuutena sen ihmisen näkökulmasta, jota se ongelma — ja jonka läheisiä se ongelma — vakavasti koskee.

Arvoisa puhemies! Mielestäni valiokunta on tehnyt todella hyvää työtä ja esittää kansalaisaloitteen hylkäämistä. Kansalaisaloite on sinänsä aina arvokas asia, mutta kyllä niihin asiantuntijakuulemisen kautta joudutaan sitten vastuullisesti paneutumaan ja myös tekemään tällaisia päätöksiä, jotka eivät vastaa niiden ihmisten mielipidettä, jotka ovat kansalaisaloitteen allekirjoittaneet. Täytyy kuitenkin muistaa, että kansalaisaloite jo 50 000 suomalaisen mielipiteenä ylittää sen rajan, että se tulee tänne käsittelyyn, mutta saattaa olla, että lähes viisi miljoonaa muuta suomalaista onkin sitten toista mieltä. No, emme tiedä, kuinka paljon tässä jakautuvat kannat, mutta olen tyytyväinen siihen, että lakivaliokunta hyvin perusteluin on päätenyt siihen tulokseen, mikä meillä nyt on käsittelyn pohjana. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kilpi, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2022 vp

16.34 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! Lakivaliokunta kuuli tässä asiassa kyllä varsin laajaa asiantuntijajoukkoa, ja siltä pohjaltahan valiokunta esittää tämän aloitteen hylkäämistä, ja olen tässä asiassa samaa mieltä hyvin pitkälti. Näkisin niin, että tuo mietintö on varsin ansiokas ja monipuolinen.

Tässä mietinnössä myös aika moni asia ja uskomus, mitä yleensä kannabikseen ja huumausaineisiin liittyy, tällaiset väitteet, niin siellä kyllä kävi aika hyvin ilmi, että ne eivät pidä paikkaansa. Ja tällainen usko, mikä hyvin usein tulee vastaan, voisi esimerkiksi olla tällainen, että poliisillehan vapautuu kovasti aikaa ja resursseja siitä, kun ei sitten menä käyttörakosten ja kannabiksen perässä. Tämäkin kävi hyvin ilmi näissä asiantuntijakokulemisissa, että tämä ei pidä paikkaansa.

Ja myöskin sitten siellä mietinnössä käy hyvin ilmi, kuinka asiantuntijat näkivät, että tässä on hyvin paljon hyvin perustavaa laatua olevia ongelmia, mitkä liittyvät sitten niin kuin esimerkiksi valvontaan näissä asioissa. Nyt jos meillä hallussapitoa ei rangaista mutta esimerkiksi välittäminen on rangaistavaa, niin tällaisen tilanteen valvominen tosiasiallisesti on hyvin haastavaa, eli yhdessä kädessä se on laitonta, ja kun se siirtyy toiseen käteen, se muuttuu kuin taikaiskusta sitten lailliseksi, niin eihän tätä voi millään tavalla käytännössä valvoa. Ja kun me ei voida mitään tällaista asiaa valvoa, niin sitä ei kannata silloin myöskään säädellä, koska se vie pohjan pois koko järjestelmältä ja ihmisten uskolta sitten tähän järjestelmään ja oikeuden toteutumiseen.

Vielä yksi myös hyvin usein esitetty asia ja väite on se, mikä liittyy rekisterimerkintöihin. Ne hyvin usein ovat vähän virheellisiä ja tahallista väärinkäsitystä niihin liittyy myös, ja on myös kuitenkin sitten semmoisia ammatteja, joissa ihan oikeasti huumausaineet eivät yksinkertaisesti käy. Ja senkin takia on tietysti jo ihan hyväkin, että rekisterimerkintöjä tällaisissa kohdissa sitten löytyy.

Se on myönnettävä, että huumauspolitiikkahan meillä ei ole toimivaa. Meillä esimerkiksi ei ole päihdeohjelmaa lapsille ja nuorille edelleenkään, mikä on aika selkeä osoitus siitä, että tämä meidän päihdeohjelma ei todellakaan toimi. Ja toisaalta sitten rangaistuksistakinhan luovutaan tälläkin hetkellä, että kun poliisi tarjoaa hoitoonohjausta, niin jos ihminen siihen suostuu, niin ei rangaistusta, alaikäiselle ei rangaistusta ja niin poispäin. [Puhemies koputtaa]

Puhemies! Olen sitä mieltä, että me ei tarvita vapaampaa huumausainepolitiikkaa, me tarvitaan toimivaa huumusainepolitiikkaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Huru, olkaa hyvä.

16.37 Petri Huru ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Itse vastustin tätä kansalaisaloitetta jo aikaisemmissa käsittelyissä, ja kiitänkin valiokuntaa tästä päätöksestä.

Itse olen toiminut palomiehenä yli 35 vuotta ja myös ambulanssissa ja nähnyt huumausaineiden aiheuttavan paljonkin pahaa. En ole itse asiassa käytännössä koskaan nähnyt huumausaineiden aiheuttavan mitään hyvää. Kyllä siitä enempi tulee sitä surua ja tuskaa, ja se on väylä kovempiin aineisiin ja suurempiin ongelmiin elämässä.

Edustaja Essayah sanoi hyvin tässä aloitteessa olevasta osiosta, missä puhuttiin hoitoonpääsyn ja sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuuden parantamisesta ja valistuksen lisäämisestä. Olen täysin samaa mieltä. Näitä pitää lisätä, mutta ei sen ohella, että sallittaisiin huumausaineiden käyttö, ei missään nimessä. Palveluita pitää parantaa ja tarjota ihmisille

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2022 vp

apua, jos sitä tarvitaan, mutta sitä ei kuulu tehdä sallimalla huumausaineiden käyttö tai poistamalla rangaistavuus.

Itse olen sitä mieltä — jos tähän loppuun nyt vielä voin sanoa — että ehkäpä alkoholi on suomalaiselle kansalle se riittävä huume. Välillä tuntuu, kun työhistoriassani siellä ambulanssissa olen ollut, että jopa sekin on joskus liikaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Eskelinen, olkaa hyvä.

16.39 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Myös minusta valiokunnan mietintö on hyvä ja hyvin perusteellinen ja monelta kantilta katsoo asiaa. En itse usko niitä puheenvuoroja, että tällä olisi negatiivinen vaikutus huumeiden käyttöön. Kyllähän kokemukset ovat aivan toista, ja kun noita tämänhetkisiä huumeidenkäyttäjien lukuja katsoo, niin kehityshän on huolestuttavaa tällä hetkellä. Kannabis on juuri se huume, jota ensimmäisenä kokeillaan, ja tässä nyt sitten tarjottaisiin sitä alustaa.

Kannabiksen käyttö lääkekäyttöön 2008, sehän oli perusteltua. Se määrätään, ja se on monelle monisairaalle tärkeä lääkitsemisväline, ja minusta se siinä käytössä on perusteltua.

Ovathan nämä aika huikeita lukuja, että liikennevalvonnassa lähes puolet on jo rattijuopumuksissa tai puhalluksissa huumeidenkäyttäjiä. Se luku on kolminkertaistunut kymmeneen vuoteen. Tämä kertoo, mikä tilanne tällä hetkellä on, siis ihan arjen käytössäkin.

40-vuotiaitten miesten kuolemansyistä se on toiseksi suurin tällä hetkellä — 40-vuotiaitten miesten kuolemansyistä.

Kun omien lasten kautta koulumaailmaa kuuntelee, niin kyllähän monenlaista tarinaa myös koulumaailmasta tulee, ja tietysti kun nuoret seuraavat toisiaan... Kyllähän tässä pitäisi keskittyä, niin kuin tässä salissa on puhuttu, ennen kaikkea siihen, miten valistukseen ja erityisesti ennaltaehkäisyyn löydettäisiin niitä keinoja ja uusia tapoja, niin että tätä päihteiden käyttöä ja huumeiden käyttöä nyt sitten ei ainakaan tällaisilla toimenpiteillä missään tapauksessa kannustettaisi.

Itse vahvasti tuen valiokunnan mietintöä ja sitä lainsäädäntöä, mikä tällä hetkellä meillä on voimassa. En näe, että siinä niin kuin suuria tarkistamisen tarpeita olisi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

16.42 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Omastakin puolestani haluan kiittää valiokuntaa todella hyvästä mietinnöstä tässä asiassa. Sen sijaan muutama asia, kaksi asiaa vielä nousi mieleen näitten äskeisten puheenvuorojen perusteella.

Ensimmäisenä se, että kuten edustaja Kilpikin totesi — ihan ammattitaidolla, hän poliisina tietää, mistä puhuu — että kun huumausaineita käytetään... Niin ensinnäkin ihmettelen suuresti, että vihreät tuntuvat tätä niin lämpimästi kannattavan, ja ihmettelen suuresti, että maassa on sisäministerinä henkilö, joka on ilmeisesti ilmaissut tukensa tälle, että huumeet tulisi vapauttaa, [Petri Huru: Tulisi vapauttaa ministeri tehtävästään!] nimenomaan kannabis, ja muistan sen lehtijutunkin, kun hän jossakin yhteydessä aikanaan lausui tämän. Olen sen lehtijutun lukenut, tuoreessa muistissa on.

Semmoinen asia, että kun näillä huumausaineilla tällä keinoin kevytmielisesti leikitään ja heitellään asioita ilmaan, niin sehän käytännössä tarkoittaa esimerkiksi nuorelle ihmiselle, joka jää huumausaineiden käytöstä kiinni, että hän sulkee itseltään silloin elämästään pois monta, monta asiaa. Ei varmasti pääse sen jälkeen mihinkään valtion virkaan tai kun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2022 vp

nan tehtäviin. Ja sitten, jos on työssäkäyvä ihminen, niin välittömästi tulee lopputili. Jos on valtion tehtävissä tai kunnan tehtävissä taikka sosiaalihuollon tehtävissä tai terveydenhuollon tehtävissä, niin välittömästi tuli lähtö työpaikalta. Sen jälkeen hänestä tulee työtön silmänräpäyksessä.

Ja, arvoisat nuoret, jos satutte tätä tilaisuutta kuuntelemaan parhaillaan, niin miettikää omalta kohdaltanne sitä hetkeä, jolloin työnantaja ilmoittaa teille, että kun olette kerran jääneet huumeseulasta kiinni, niin nyt loppui työnteko tähän. Mikähän työtodistus se teille on seuraavaa työpaikkaa hakiessa? Pilaatte sillä koko elämänne.

Nämä nyt kuullut Vihreän liiton kansanedustajien puheenvuorot ovat sellaista leikkiä, että suuresti ihmettelen, että tässä maassa joutuu vielä Suomen eduskunnassa tällaista kuulemaan. [Petri Huru: Juuri näin!] Täysin vastuutonta puhetta. Ei minkäänäköistä yhteiskunnallista vastuuta mistään. Heitellään asioita ilmaan, ja sen jälkeen väitetään kirkkain silmin, että näin tulee hyvä. Toivon mukaan joku media tämän julkaisisi, että miten tämä Vihreä liitto toimii oikeasti.

Tällaisen asian vapauttaminen, huumausaineiden vapauttaminen on ihmisten hengillä ja terveydellä leikkimistä. Se henkilö, joka huumausaineita käyttää, ei pilaa vain omaa elämänsä, hän pilaa lähipiirinsä elämän, aiheuttaa sille perheelle, jos sitä perhettä sattuu olemaan, valtavan ongelman, lähipiirilleen ongelman, ja liikkeudessaan on ympäristölle hyvin vaarallinen henkilö esimerkiksi auton ratissa. Se on aivan vastuutonta puhetta tämä tällainen puhe, näin kevytmielinen puhe huumausaineiden käytön helpottamisesta.

Toivon, että tämä puhe otetaan vakavasti. Jokaista henkilöä, joka on täältä valitettavasti huumeisiin sortunut, pitää toki auttaa, mutta missään nimessä ei semmoista tilannetta saa koskaan syntyä Suomeen, että huumausaineiden käyttöä ja hankkimista helpotetaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

16.45 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Valiokunta on tehnyt hyvää työtä, ja vähän niin kuin hymyssä suin voisin tuohon edustaja Hoskosen puheenvuoroon jatkaa, että on ihmeellistä, että joittenkin tahojen puolesta Suomessa ei saa polttaa yhtään mitään — paitsi kannabista. Pohdin sitä ihan ilmastokysymyksenäkin, että eikö se ole huono asia siinä mielessä.

Mutta sitten ihan vakavammin tähän mietintöön.

Se on tietysti totta, että rikosoikeudelliset seuraamukset, niitten pelko, saattavat heikentää hoitoon hakeutumista, ja voidaan ajatella, että vaikka käyttö olisi jo isokin ongelma, siitä voisi sitten jotenkin itse luovia ulos. Tämän asian oli THL:kin nostanut siellä kuulemisessa, mutta tullut siihen tulokseen, kuten muutkin asiantuntijat, että ei edistä asiaa, jos erillinen vapautus tästä tehtäisiin, vaan se saattaa sitten kannustaa entistä enemmän aineiden käyttöön.

Ihan haluan kertoa terveisiä valiokunnan Kanadan matkalta, jossa ei toki kannabista yleisesti sen kummemmin käsitelty, mutta koska Kanadassa kannabis on vapautettu, niin siellä sitten paikalliset aiheesta keskustelivat. Siellä keskustellaan muun muassa siitä, kuinka pahassa pössyssä saa opettaja olla opettamassa. Että jos hänellä on muuten stressitiloja, niin onko parempi, että näitä stressitiloja sitten hoidetaan muuta kautta, vai saako opettajia tulla antamaan opetusta, jota ei oikeastaan ole kykenevä antamaan? Tämän tyyppisiä. Samoin pelastusala ja muut tärkeät toimet, ei sinne kukaan halua sellaisia työntekijöitä, jotka eivät pysty oikeasti suoriutumaan tehtävistään, tai kuljetusala. Ja kaiken hyvän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2022 vp

päälle suurin kuolinsyy esimerkiksi joissakin osavaltioissa, missä tämä on nyt entistäkin yleisempää, ei ollut korona-ajasta huolimatta korona, vaan suurin syy kuolevuuteen oli opiaattiriippuvaisten räjähdysmäinen nousu. Eli jos porttiteoriaa joku ei usko, niin kannattaa mennä Kanadaan keskustelemaan paikallisten kanssa, mihin tämä heidän vapauttamisensa on johtanut. Se vapauttaminenhan lähti siitä, että siellä ei enää pystytty torjumaan tätä ilmiötä, vaan oli pakko nostaa kädet pystyyn, kun esimerkiksi viljely Kanadan länsiosissa oli jo niin laajamittaista, että siihen ei muuten pystytty puuttumaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kilpi, olkaa hyvä.

16.48 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! Muutama sana tässä vielä, kun on erittäin ansiokasta keskustelua käyty ja on muutamia semmoisia asioita, jotka korvaan tuossa tarttuivat.

Ensinnäkin tuon liikenteen suhteen: Niin kuin siellä edustaja Eskelinenkin sanoi, rattijuopumustapauksissa huumaantuneena ajaminen on kasvanut valtavasti, ja tähän on yksi niitä perusongelmia, mitä liittyy kannabikseenkin. Pitää muistaa, että nautittu kannabis saattaa näkyä seulassa jopa kolmekin viikkoa nauttimisen jälkeen. Millä tavalla tätä nyt järkevällä tavalla valvotaan? Tähän on johtanut siihen, että esimerkiksi Yhdysvalloissa semmoisissa osavaltioissa, joissa se on laillistettu tai rangaistavuus on poistettu, niin just nimenomaan liikennevalvonnassa se on todettu niin haastavaksi ja vaikeaksi asiaksi, että siellä sitten on pitänyt hyväksyä ajaminen kannabiksen vaikutuksen alaisena. Tämmöinenhän se tie väijäämättä tahtoo olla sitten näissä asioissa, kun ei pystytä asianmukaisesti valvomaan ja hoitamaan sitä. Aika merkittäviä tilanteita meillä sitten tässä ilmenee.

Samaten sitten tämä hoito: Meillä kun puolustellaan ja haetaan hyväksyntää huumausaineille, meillä on aina se perustelu siinä, että rangaistavuus pois, koska hoito. Mutta eihän meillä ole hoitoa. Kyllähän tämä on kiistämätön tosiasia, että sitä hoitoa ei ole olemassa. Esimerkiksi kotikaupungissani Kuopiossa on katkaisuhoidossa 12 paikka, ja kaksi niistä on huumausaineiden käyttäjille. Minkähänlaista hoitoa tämä on? Aikamoisesta nolatilanteesta käytännössä siis jouduttaisiin lähtemään rakentamaan hoitojärjestelmää, johonka tulisi valtavasti tarvetta. Sitä vain tässä haluan kysyä, että mikä meitä estää kehittämästä tätä hoitoa. Sekö, että kannabis on rangaistavaa, sekö, että huumausaineet ovat rangaistavia? Sekö se estää nyt sitten päihdehoidon kehittämistä, ja kun otetaan rangaistavuus pois, niin sitten voidaan vasta sitä hoitoa kehittää? En ymmärrä tätä analogiaa, mikä tässä oikein on, ja joku kun antaisi minulle tähän ymmärrettävän syyn, niin keskustellaan sitten asiasta lisää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Huru, olkaa hyvä.

16.50 Petri Huru ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Tartun tähän, mitä edustaja Kalmari kertoi esimerkistä sieltä Kanadasta, että opettaja menisi juurikin opettamaan, vaikka ei olisi siinä kunnossa, että voi opettaa. Sama olisi ehkä täällä: jos me nyt sallisimme kannabiksen käytön, niin pitäisikö se sallia myös työaikana? Eli jos kuvittelen itseni siviiliammattiini palomieheksi tai ambulanssikuljettajaksi, niin vetäisin pienet pössyttelyt ennen kuin lähdän keikalle. En kyllä nyt näe tämän sallivuuden puolesta puhumista kovinkaan vahvana, mitä siis paljon hallituspuolueista, varsinkin vihreiden suunnalta, on kuultu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2022 vp

Tartun myös tähän, mitä edustaja Kilpi sanoi tästä, mistä jo aikaisemmassa puheenvuorossani sanoin. Eli hoidon saatavuus on se ratkaisu, mitä tässä pitää lähteä hakemaan. Hyvinvointialueilla — siitä tässä joku sanoikin jo aikaisemmin — on hyvä mahdollisuus tähän nyt keskittyä ja tarjota sitä hoitoonpääsyä, valistusta ja ennaltaehkäisyä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.